

Semestr

WIĘCEJ NIŻ TEATR®

SESJA I WSPÓLNYM GŁOSEM

4-7/02/2016 / Wrocław

WROCŁAW 2016
Europejska Stolica Kultury

EUROPEJSKA
STOLICA KULTURY

Semestr WIĘCEJ NIŻ TEATR

Zdarza się, że niektóre doświadczenia życia zaczynają nam reprezentować Rzeczywistość. Wówczas stają się one dla nas więzieniem. Siedzimy w tych doświadczeniach, jak w więzieniach albo... w ogródkach. / JANA PILÁTOVÁ

Kuratorki

Jana Pilátová

(WYDZIAŁ TEATRALNY
AKADEMII SZTUK
SCENICZNYCH W PRADZE)

Justyna Sobczyk

(INSTYTUT TEATRALNY
IM. ZBIGNIEWA
RASZEWSKIEGO/TEATR 21)

Magdalena Hasiuk

(INSTYTUT SZTUKI PAN)

Anna Zubrzycki

(WSPÓŁZAŁOŻYCIELKA
OPT GARDZIENICE
I TEATRU PIEŚŃ KOZŁA,
ZAŁOŻYCIELKA
FUNDACJI VOICES)

Koordynatorka

Magdalena Lange:

m.lange@grotowski-institute.art.pl

Idea

Semestr stanowi część projektu „Więcej niż teatr” organizowanego przez Instytut im. Jerzego Grotowskiego w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. Koncentruje się wokół sztuki angażującej osoby z niepełnosprawnościami. Poruszając się w przestrzeni sztuk performatywnych, w szczególności teatru, sztuk wizualnych oraz filmu, chcemy badać, w jaki sposób podmiotowa obecność osób określanych jako niepełnosprawne weryfikuje to, co do tej pory przyjmowaliśmy w różnych obszarach bez zastrzeżeń. Okazuje się, że dotychczasowe kategorie, narzędzia oraz język muszą zostać poddane redefinicji. Naszym celem jest skierowanie uwagi na rozwijający się w Polsce od ponad dwudziestu lat obszar sztuki angażującej osoby z niepełnosprawnościami i spojrzenie na niego w szerszym kontekście. Chcemy powołać wspólną przestrzeń, która umożliwi spotkanie osób pełnosprawnych z osobami z niepełnosprawnościami, a także postawienie wielu pytań (czy wywołanie dyskusji), które pozwolą – taką mamy nadzieję – pójść dalej w pracy z aktorem/osobą z niepełnosprawnością. Zaplanowane wydarzenia mają inspirować do odważnego wychodzenia poza „własny ogródek”, „własne więzienie”, by spotykać się z innymi osobami, które podobnie jak my próbują, szukają i tworzą na pograniczu teatru, sztuki *art brut*, filmu i muzyki. / JANA PILÁTOVÁ, JUSTYNA SOB CZYK, MAGDALENA HASIUK, ANNA ZUBRZYCKI

Uczestnicy semestru

Liczba uczestników ograniczona jest do 16 osób. Semestr adresowano do praktyków teatru, krytyków teatralnych, dziennikarzy, liderów działań społecznych, studentów i doktorantów, otwartych na poszerzenie swoich dotychczasowych doświadczeń zawodowych w perspektywie spotkań z osobami z niepełnosprawnościami. Uczestnictwo w semestrze „Więcej niż teatr” obejmuje udział w sesjach, a także – w zamian za pomoc przy organizacji –

w pozostałych wydarzeniach projektu: konferencji praktycznej (19 maja – 1 czerwca 2016) oraz prezentacjach podczas Olimpiady Teatralnej (21–27 października 2016).

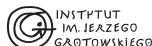
Przebieg projektu

Projekt „Więcej niż teatr” został zainaugurowany międzynarodowym seminarium, które odbyło się w dniach 11–12 grudnia 2015 we Wrocławiu, skupiającym praktyków, teoretyków i specjalistów z różnych dziedzin nauki i sztuki. Semestr potrwa od lutego do kwietnia i obejmie sesje warsztatowo-wykładowe poświęcone tematom: integracji/wspólnoty, kwestii estetycznych i procesu rozwoju artystów. Między 19 maja a 1 czerwca 2016 zaplanowano konferencję praktyczną – cykl prezentacji i warsztatów mistrzowskich prowadzonych przez aktorów, reżyserów, terapeutów, autorów oryginalnych metod pracy z ciałem, głosem i dźwiękiem oraz specjalistów do spraw ekonomii, promocji i kształcenia liderów. Zajęcia adresowane są do aktorów i nieaktorów, osób tzw. pełno- i niepełnosprawnych, a także osób zajmujących się osobami z niepełnosprawnościami. Wśród prowadzących znajdują się m.in.: Josette Bushell-Mingo (Silent Theatre, Szwecja), Martin Frys (Czechy), William Longden (Joy of Sound, Wielka Brytania), Zoja Mikotova (JAMU, Czechy), Natalia Popova (Teatr Krug, Rosja), Jana Pilátová (DAMU, Czechy) i Anna Zubrzycki (Polska). Swoje spektakle zaprezentują Teatr Krug, Projekt „Moment mal, bitte!”, Teatr Ramba Zamba, Teatr Trochę Inny. W programie także koncert zespołu Na Górze z Rzadkowa. Projekt „Więcej niż teatr” zakończy się prezentacjami teatralnymi podczas Olimpiady Teatralnej organizowanej przez Instytut im. Jerzego Grotowskiego. Między 21 a 27 października 2016 wystąpią m.in. Compagnia Teatrale Pippo Delbono (Włochy), Monster Truck (Niemcy), VerTeDance (Czechy), Compagnie l’Oiseau–Mouche (Francja), Teatr 21 i Teatr CHOREA.

Więcej informacji o projekcie: grotowski-institute.art.pl

Semestr jest częścią projektu „Więcej niż teatr” w ramach „Pełnoprawna Sztuka Osób Niepełnosprawnych + Beyond Therapy – konferencja praktyczna”.

WSPÓŁORGANIZATORZY

PARTNER STRATEGICZNY

PARTNER SESJI I

WROCLAW 2016
Europejska Stolica Kultury

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
MINISTERSTWA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
W RAMACH PRZESTAWIANIA DO
EUROPEJSKIEJ STOLICY KULTURY 2016

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Sesja I Wspólnym głosem

Wspólnym głosem

daje możliwość spotkania z samym sobą i innymi.

Jest próbą zaistnienia wobec siebie i innych – bez lęku, w miejscu, jakie może stworzyć teatr. Poza rozróżniającymi konwencjami. Skupiając się na ciągłości działań ulotnych w przestrzeni. Budzi otwartość i ciekawość wobec Innego, wobec Momentu, wobec Współbrzmienia, również bez słów albo w ich cieniu, lekko... Przynosi doświadczenie Obecności, wpatrywania się i wnikania w to, co widzialne, i to, co niewidoczne.

4–7 lutego 2016 / Wrocław

M I E J S C A :

(S) Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie Filia we Wrocławiu, ul. Braniborska 59

(A) Teatr Arka, ul. Mennicza 3 (wejście od ul. Świdnickiej 28)

P R O G R A M

4 lutego {czwartek}

15:00–15:30 Spotkanie organizacyjne
(S) SALA 28

15:30–17:30 *Wspólnym głosem*
(S) SALA 51 Warsztaty prowadzone przez Annę Zubrzycką

17:45–18:45 *małe studium kompozycji/sztuka znikania*
(S) SALA 28 Warsztaty prowadzone przez Ulę Grzele i Cornelię Linnemann

19:00–20:30 *Sekrety otwieraczy*
(S) SALA 28 Warsztaty prowadzone przez Janę Pilátową

5 lutego {piątek}

9:30–11:30 *Wspólnym głosem*
(S) SALA 51 Warsztaty prowadzone przez Annę Zubrzycką

11:45–12:30 Spotkanie z uczestnikami semestru z udziałem Uli Grzeli,
(S) SALA 28 Corneli Linnemann, Jany Pilátovej, Anny Zubrzyckiej, Agnieszki Piaseckiej i Magdaleny Lange

12:45–14:45 *małe studium kompozycji/sztuka znikania*
(S) SALA 28 Warsztaty prowadzone przez Ulę Grzele i Cornelię Linnemann

15:00–16:00 Przerwa obiadowa

16:00–16:45 Spotkanie z uczestnikami semestru z udziałem Uli Grzeli,
(S) SALA 28 Corneli Linnemann, Jany Pilátovej, Anny Zubrzyckiej, Agnieszki Piaseckiej i Magdaleny Lange

19:00 *Statek szaleńców*
(A) Spektakl Teatru Arka

20:00 Rozmowa z twórcami Teatru Arka
(A)

6 lutego {sobota}

9:30–11:30 *małe studium kompozycji/sztuka znikania*
(S) SALA 28 Warsztaty prowadzone przez Ulę Grzele i Cornelię Linnemann

11:45–12:30 Spotkanie z uczestnikami semestru z udziałem Uli Grzeli,
(S) SALA 28 Corneli Linnemann, Jany Pilátovej, Anny Zubrzyckiej, Agnieszki Piaseckiej i Magdaleny Lange

12:45–14:45 *Sekrety otwieraczy*
(S) SALA 51 Warsztaty prowadzone przez Janę Pilátową

15:00–16:00 Przerwa obiadowa

16:00–16:45 Spotkanie z uczestnikami semestru z udziałem Uli Grzeli,
(S) SALA 235 Corneli Linnemann, Jany Pilátovej, Anny Zubrzyckiej, Agnieszki Piaseckiej i Magdaleny Lange

19:00 *Dziewięć kochanek kawalera Dorna*
(S) SALA 28 Spektakl Teatru Integracyjnego EUFORION

20:00 Rozmowa z twórcami Teatru Integracyjnego EUFORION
(S) SALA 28

7 lutego {niedziela}

10:00–12:00 *Sekrety otwieraczy*
(S) SALA 28 Warsztaty prowadzone przez Janę Pilátową

12:15–13:30 Podsumowanie sesji z udziałem Uli Grzeli, Corneli
(S) SALA 28 Linnemann, Jany Pilátovej, Anny Zubrzyckiej, Agnieszki Piaseckiej i Magdaleny Lange

Wspólnym głosem

Prowadząca: Anna Zubrzycki

Celami warsztatów są odnalezienie wspólnego języka przekraczającego werbalne i zwyczajowe sposoby komunikacji oraz integracja na poziomie osobistym i grupowym, stąd nacisk na koordynację integralności indywidualnych procesów społecznych. Uczestnicy doświadczą koordynacji ich fizycznej i wokalne ekspresji z wyobraźnią. Warsztaty zogniskowane są na wzmacnianiu kompetencji uczestników w roli nauczycieli i performerów przez uwalnianie ich naturalnej ekspresji, wewnętrznej siły i pewności siebie.

Podczas zajęć stosowane będą proste ćwiczenia z treningu Mindfulness, aby głębiej doświadczyć wewnętrznej jaźni i zrozumieć zachodzące w nas samych procesy, aby następnie wesprzeć innych.

małe studium kompozycji/ sztuka znikania

Prowadzące: Ula Grzela i Cornelia Linnemann

Zajęcia stanowią przygotowanie do próby teatralnej, dającej możliwość stworzenia przestrzeni wspólnego doświadczenia, kierującego się ku spotkaniu Innego, a w rezultacie ku próbie tworzenia społeczeństwa respektującego się wzajemnie...

małe studium kompozycji/sztuka znikania...

– wyłanianie się – pojawienie się z – w przestrzeni – spotkanie kolejnego/partnera/przechodnia – tworzenie grupy/spoleczności – działania ulotne – rozsnuwanie się – znikanie –

próba zaistnienia

*Kompozycja, zmieniająca się
perspektywa... punktu widzenia.*

Stacja utopia: próba odnalezienia wspólnego języka niewerbalnej komunikacji choćby na oka mgnięcia realnie... istotnie... / ULA GRZELA

Oto jestem. Nie musisz się obawiać, że to, co powiem, będzie nieuprzejme. / ROBERT WALSER: MIKROGRAMY

Sekrety otwieraczy

Prowadząca: Jana Pilátová

Warsztaty skierowane są dla chętnych, aby grać z tym, co rodzi się przez działanie, a nie w głowie. Zagramy w otwieracze, które są różne – tak jak my. Czy znamy ten nasz? Czy potrafimy stać się na chwilę otwieraczem i otwierać? Konserwę? Siebie? Partnera? Od wewnątrz? Od zewnątrz?

Dialog ruchem, akcją fizyczną, może też głosem, znajdowaniem słowa w danej sytuacji. Próba odkrycia życia i marzeń otwieraczy we wspólnym działaniu.

Nasze osobiste doświadczenia jednocześnie nas integrują i izolują, dają bezpieczeństwo, ale też samotność, jak gdyby reprezentowały całą Rzeczywistość. W doświadczeniach jesteśmy zamknięci jak w więzieniu. Każdy w swoim. Możemy je otworzyć i wzbogacić, poznać inny kawałek rzeczywistości, kiedy poznamy Innego.

SPEKTAKLE

Statek szaleńców

Spektakl Teatru Arka

Statek szaleńców nawiązuje do motywu symbolicznego pozbywania się wykluczonych – „głupich” i „obłąkanych”, stanowiących załogę tytułowego statku. Jego pasażerami są ci, którzy nie spełniają wymogów społeczeństwa – kiedyś byli to szaleńcy, dzisiaj ci, którzy nie są w stanie sprostać współczesnym kanonom piękna i inteligencji. Wszyscy, którzy nie mieszczą się w głównym nurcie życia społecznego.

Inspirację reżyserka spektaklu, Renata Jasińska, czerpie z twórczości Tadeusza Kantora oraz estetyki i sposobu widzenia świata, jakie proponują Hieronim Bosch i Albrecht Dürer, w które Jasińska wplata ludową religijność i obrzędowość polskiej wsi lat pięćdziesiątych. Osobiste przeżycia posłużyły za kanwę opowieści o ludzkim obłądźcie, szaleństwie podróży do nieistniejącej krainy szczęśliwości, w którą od wieków wybierają się kolejne pokolenia podróżnych. / ZOFIA WARZYŃSKA-BARTCZAK

REŻYSERIA: Renata Jasińska

SCENARIUSZ według tekstów Renaty Jasińskiej, Jarostawy Makus, Krystyny Miłobędzkiej, Zofii Warzyńskiej-Bartczak

CHOREOGRAFIA: Bożena Klimczak

SCENOGRAFIA: Sylwia Wierzbowska

PROJEKT KOSTIUMÓW: Tatiana Boduch

WYKONANIE KOSTIUMÓW: Ewa Jobko

PROJEKT I WYKONANIE LALEK: Marianna Mikołajek

MUZYKA: Maciej Sibiński, Jacek Zamecki

KONSULTACJE GŁOSOWE: Ewa Głowacka

OBSADA: Joanna Gierdal, Alicja Idasiak, Jan Kot, Karolina Kowalska, Andrzej Kusiak, Beata Lech-Kubańska, Alexandre Marquezy, Agata Obłąkowska-Woubishet, Anna Rzempełuch, Maciej Sibiński, Marek Trociński, Tomasz Żytka

PREMIERA: 7 grudnia 2013

CZAS TRWANIA: 60 min.

Renata Jasińska-Nowak – aktorka i reżyserka teatralna, dyrektor artystyczna Teatru Arka we Wrocławiu.

Absolwentka Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie. Pracowała we Wrocławskim Teatrze Lalek, Teatrze im. Cypriana Kamila Norwida w Jeleniej Górze oraz Wrocławskim Teatrze Współczesnym. W latach 1983–1989 współpracowała z Komitetem Kultury Niezależnej we Wrocławiu oraz z wrocławskim, niezależnym Nie Samym Teatrem. W latach 1983–1988 aktorka, scenarzystka i reżyserka współzałożonego przez nią Niezależnego Teatru Scena Czerdzieści i Cztery. Z Alexandrem Marquезym założyła w 1992 roku Teatr Arka. Od 2011 roku członek Rady Kultury Dolnego Śląska. Laureatka wielu prestiżowych wyróżnień m.in.: nagrody Ministra Kultury za osiągnięcia w dziedzinie teatru (2004), Złotej Odznaki Honorowej – Zasłużony dla Województwa Dolnośląskiego (2013).

Teatr Arka powstał we Wrocławiu. W zespole aktorskim są dyplomowani aktorzy wyższych uczelni oraz osoby z inną pełnoprawnością, którzy uczyli się aktorstwa od założycieli i aktorów Teatru Arka. Spotykają się tu dwie przeciwstawne wyobraźnie artystyczne – jedna, mająca konotacje ze sztuką naiwną, a druga to sztuka uprawiana „zawodowo” przez wykształconych artystów. Połączenie kontrastujących ze sobą dwóch wymiarów w jedną treściową całość jest niezwykle interesującym przykładem poszukiwań i eksperymentów zarówno w sztuce aktorskiej, teatralnej, jak i w sztuce życia. Nazwa teatru pochodzi od Arki Noego i Arki Przymierza i stanowi połączenie dwóch idei i kultur, na gruncie których wyrosła cywilizacja europejska. Dlatego tak ważny dla twórców Teatru Arka jest widz, szukający w spektaklu klucza do poznania siebie i swojego miejsca na ziemi. Istotne są też kontakt z specjalistami z innych dyscyplin, takich jak: psychologia, impostacja głosu, ruch, taniec, oraz wielokulturowość, sięganie do

elementów teatru średniowiecznego, czerpanie pomysłów od Jerzego Grotowskiego i teatru ubożego, a także inspiracje z twórczości Tadeusza Kantora.

Dziewięć kochanek kawalera Dorna Spektakl Teatru Integracyjnego EUFORION

Tytułowy bohater to człowiek, który trafia do szpitala psychiatrycznego, ponieważ prześladowają go znajome kobiety. Kobiety te zawsze wydawały mu się za mało doskonałe, aby się z nimi związać, chociaż bardzo pragnął takiej relacji.

Teatr Integracyjny EUFORION często opracowuje spektakle w planie żywym, ponieważ w pracy łączy cele terapeutyczne i artystyczne. Osoby chore na schizofrenię potrzebują wsparcia w poszukiwaniu tożsamości i ekspresji negatywnych emocji. Teatr daje im taką możliwość. W spektaklu *Dziewięć kochanek kawalera Dorna* operowanie kukłami podyktowane jest niezwykłą fabułą. Osoby chore psychicznie często widzą i słyszą osoby, których nie ma. Często też spostrzegają jedną osobę jako kilka różnych. Jest to rodzaj rozszczepienia, które pomaga im niekiedy poradzić sobie z natłokiem bodźców.

Mamy nadzieję, że uda nam się pokazać absurd poszukiwania ideału oraz ukazać potencjał twórczy osób chorujących psychicznie, którym w pracy pomagają studenci muzykoterapii wrocławskiej Akademii Muzycznej. / ANNA JĘDRYCZKA-HAMERA

SCENARIUSZ: Anna Jędrzycka-Hamera, na podstawie opowiadania dla dorosłych *Dziewięć kochanek kawalera Dorna* Kornela Makuszyńskiego

REŻYSERIA, PROJEKT LALEK: Anna Jędrzycka-Hamera

WYKONANIE LALEK: Anna Jędrzycka-Hamera i aktorzy Teatru Integracyjnego EUFORION

PREMIERA: 9 lutego 2014

CZAS TRWANIA: 40 min.

Anna Jędrzycka-Hamera – reżyserka Teatru Integracyjnego EUFORION, z zawodu psycholog kliniczny i psychoterapeutka środowiskowa. W trakcie studiów na Uniwersytecie Wrocławskim współpracowała ze studentem Teatrem Nawias i uczestniczyła w projektach warsztatowych Teatru Laboratorium Jerzego Grotowskiego (1975–1976). W okresie studiów specjalizacji I stopnia, w trakcie pracy w szpitalu psychiatrycznym prowadziła Akademicki Klub Filmowy „Pałacyk” we Wrocławiu. Opracowała autorskie metody rehabilitacji wczesnej psychotyki: choreoterapię psychologiczną, psychorysunek symboliczny i filmoterapię. Od 1990 roku wykłada choreoterapię w Zakładzie Muzykoterapii Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. W 1995 roku przy współpracy studentów muzykoterapii założyła Teatr Integracyjny, od 2004 roku EUFORION, z udziałem osób cierpiących na psychozy. Opracowała scenariusze i wyreżyserowała osiemnaście spektakli. W 2008 roku otrzymała reżyserską nagrodę indywidualną na Międzynarodowym Festiwalu Teatru Osób Niepełnosprawnych w Kijowie.

Teatr Integracyjny EUFORION powstał w 1995 roku. Jako pierwszy w Polsce promował niezwykłą terapię psychotyki poprzez spektakle dla otwartej publiczności. Grają w nim osoby z doświadczeniem choroby psychicznej – z rozpoznaniem schizofrenii lub choroby afektywnej dwubiegunowej, terapeuci oraz studenci wrocławskich uczelni. Od początku działalności związany jest z Zakładem Muzykoterapii Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. Teatr Integracyjny EUFORION zaprezentował osiemnaście premier. W repertuarze ma własne adaptacje literatury światowej, opowiadające o ludziach, których wspólnie nazwalibyśmy chorymi psychicznie. Drugim nurtem działalności Teatru jest popularyzacja twórczości autorów polskojęzycznych, opowiadających o wykluczeniu społecznym – zjawisku, które dotyka niepełnosprawnych i chorych psychicznie. EUFORION bardzo często prezentuje spektakle w Polsce i za granicą. Zespół otrzymał różnorodne nagrody, m.in. na festiwalach teatralnych w Kijowie i Brześciu oraz 42. Strzeleckich Spotkaniach Amatorskich Teatrów Lalek.

Teatr Integracyjny EUFORION działa przy Dolnośląskim Stowarzyszeniu Aktywnej Rehabilitacji „ART”.

PROWADZĄCE SESJE

Ula Grzela – aktorka, praktyczka teatru. Absolwentka Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie Oddziału we Wrocławiu. Skupia się na intensywnym poszukiwaniu i pogłębianiu sztuki teatru

przez praktyczne spotkania z ludźmi teatru. Szczególnie istotne było dla niej spotkanie z Reną Mirecką i Teatrem Cinema. W Niemczech praktykuje teatr w kontekście społecznym, prowadzi autorski, integracyjny projekt teatralny „Moment mal, bitte!”, skupiający aktorów z mentalnymi, psychicznymi i innymi nie-Możliwościami. Projekt otrzymał nagrodę Aktiv für Demokratie und Toleranz. Grzela działa performatywnie w przestrzeni otwartej. Jako aktorka (poruszająca się na wózku inwalidzkim) związana jest z Junges Landestheater Bayern.

Magdalena Lange – absolwentka wydziałów nauk przyrodniczych i humanistycznych, doktorantka filozofii na Uniwersytecie Jagiellońskim. Swoje życie związała z teatrem i pisaniem.

Współpracowała z teatrami krakowskimi. W Instytucie im. Jerzego Grotowskiego koordynuje projekt „Więcej niż teatr”. Pisze i publikuje poezje.

Cornelia Linnemann – terapeutka w obszarze ergoterapii i komunikacji społecznej, pracuje z osobami z niepełnosprawnością umysłową/mentalną i o tzw. niepełnosprawności sprzężonej, często poza możliwością komunikacji werbalnej. Od wielu lat uczestniczy jako performerka w projekcie teatralnym „Moment mal, bitte!” w Niemczech, który otrzymał nagrodę Aktiv für Demokratie und Toleranz.

Agnieszka Piasecka – absolwentka kulturoznawstwa o specjalności teatrologicznej na Uniwersytecie Łódzkim, Kursów Dramy I i II stopnia organizowanych przez Assitej,

Podyplomowego Studium Arteterapii organizowanego przez Instytut Ericksonowski i Polski Komitet Międzynarodowego Stowarzyszenia Wychowania przez Sztukę InSEa oraz Szkoły Trenerów. Od 1995 roku członkini Stowarzyszenia „Terapia i Teatr”, którego była prezesem w latach 2000–2008. W 2004 roku została prezesem Fundacji Forestille. Od 1995 roku dyrektorka artystyczna Międzynarodowego Biennale „Terapia i Teatr” w Łodzi. Była współtwórczynią spektaklu

Idź się leczyć! Inki Dowlasz w reżyserii Antoniego Słocińskiego (2010). Współredaktorka książek: *Terapia i teatr. Wokół problematyki teatru ludzi niepełnosprawnych* (2006), *Spektakl jako wydarzenie i doświadczenie* (2013). W latach 2010–2012 koordynatorka projektu „Teatr PLUS” w Toruniu. Prowadzi projekty i warsztaty teatralno-terapeutyczne.

Jana Pilátová – profesor Wydziału Teatralnego Akademii Sztuk Sceniczych w Pradze (DAMU), gdzie wykłada od 1990 roku. W 1968 roku przebywała na stażu w Teatrze Laboratorium i od tego czasu publikuje w Czechach i za granicą artykuły o pracy Jerzego Grotowskiego, jego uczniów i kontynuatorów oraz tłumaczy ich teksty. Synteza jej wieloletnich przemyśleń nad dokonaniem Grotowskiego jest opublikowana w 2009 roku książka *Hnízdo Grotowského. Na prahu divadelní antropologie*. Współpracuje z Instytutem im. Jerzego Grotowskiego, a także z Odin Teatret w ramach Międzynarodowej Szkoły Antropologii Teatru (ISTA). W latach 1998–2002 prowadziła Integryjny Program Kreatywności, w którym teatr spełniał rolę terapeutyczną. Współpracuje jako dramaturg z niezależnymi zespołami teatralnymi: Teatr Continuo i Farma w jeskyni. W 2005 roku otrzymała czeską nagrodę „Živý skarb”, a w 2009 roku odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Kuratorka projektu „Więcej niż teatr”.

Anna Zubrzycki – wychowała się i zdobyła wykształcenie w Australii. Ostatnie trzydzieści osiem lat spędziła w Polsce, pracując jako aktorka i pedagog. Była członkinią-założycielką i główną aktorką Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice” (1977–1992). W 1996 roku, wraz z Grzegorzem Bralem, założyła we Wrocławiu Teatr Pieśni Kozła, w którym najważniejsze są praca zespołowa i innowacyjny trening aktorski. Do 2014 roku była główną aktorką i dyrektorką artystyczną zespołu, a także liderką dwuletniego magisterskiego programu aktorskiego. Uczy aktorów, jak nawiązać kontakt ze źródłem głosu (w śpiewie i mowie) i jak go wykorzystywać jako podstawę budowania silnej, autentycznej i odważnej obecności na scenie. Założycielka Fundacji Voices. Kuratorka projektu „Więcej niż teatr”.

UCZESTNICY SEMESTRU

Aleksandra Barczyk – absolwentka teatrologii Uniwersytetu Jagiellońskiego (2002), Akademii Praktyk Teatralnych „Gardzienice” (2006), instruktorka *Improwizacji w tańcu i symboliki ciała* według metody Detlefa Kapperta w Instytucie Dynamiki Tańca w Essen (kurs realizowany w Poznaniu), praktyk metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne, pedagog cyrku, instruktorka teatralna. Na co dzień pracuje m.in. w Staromiejskim Centrum Kultury Młodzieży w Krakowie i Fundacji „Hipoterapia”, gdzie prowadzi warsztaty teatralne i cyrkowe, pracuje nad spektaklami z udziałem osób z niepełnosprawnością, w roku akademickim 2011–2012 prowadziła zajęcia z teatroterapii na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie.

Michał Bałdyga – absolwent edukacji artystycznej (2006) i projektowania graficznego (2010) w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Interesuje się dziedzinami sztuki: rzeźbą, performansem, malarstwem, projektowaniem graficznym. W jego pracach zacierają się granice między działaniem realnym a symbolicznym. Pasjonuje się asymetrią, poszukując jej źródła w swoim życiu. Tworzy przy tym własny rodzaj sztuki walki z prozaicznymi barierami, które życie stawia człowiekowi. Bada swój stosunek do zdarzeń wokół oraz do samego siebie, barier fizycznych, psychicznych i mentalnych życia. Pracując ze swoją przeszłością, pamięcią wydarzeniową, zajmuje się przestrzenią terapeutyczną. Korzysta ze szczególnych doświadczeń zapisanych w pamięci, dając świadectwo indywidualnego przejawiania się w tym świecie. Tworzy tym samym autoportret pamięci.

Sylwia Fiałkiewicz – absolwentka teatrologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 2010 roku pracuje w Instytucie im. Jerzego Grotowskiego w Dziale Naukowym. Jest również redaktorką wortalu grotowski.net oraz internetowego czasopisma teatralnego „Performer”.

Rafał J. Hewanicki – animator kultury, arteterapeuta, lalkarz, arteterapeuta pedagog wczesnoszkolny (Wydział Artystyczno-Pedagogiczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Kaliszu) i kucharz, były instruktor terapii zajęciowej na Warsztatach Terapii Zajęciowej w Wąpniu. Prowadzi Pracownię Warsztatów Kreatywnych, tworząc autorskie zajęcia dla dzieci i młodzieży z zakresu ekologii, tajemnic kulinarnych, przestrzeni, plastyki, ruchu i teatru. Twórca TENEBRAE PROJEKT – nagich lalek, samodzielnie stworzonych przez aktorów. Przy Gminnym Ośrodku Kultury

w Damasławku utworzył kabaret młodzieżowy. Jest członkiem Stowarzyszenia Arteterapeutów Polskich „Kajros”. Jego mentorkami są Anita Stefańska i Marta Holeksa. Swoją koncepcję pracy opiera na działaniach intuicyjnych kreowanych na obrazach i wizjach.

Viola Janiszewska – pedagog resocjalizacji, edukacji medialnej, terapii i rehabilitacji ruchowej. Podyplomowo ukończyła psychologię zarządzania. W latach 1994–1998 menadżerka i aktorka szczecińskiego Teatru Kana. Współpracowała z ośrodkiem MONAR. W latach 1998–2004 wokalistka i menadżerka grupy folkowej Dikanda. W latach 2010–2012 prowadziła Teatr Baraban w Zakładzie Karnym w Nowogardzie oraz dziecięcą grupę Teatr na Pątyku, która w 2012 roku wzięła udział w Festiwalu Brave Kids. W latach 2014–2015 prowadziła zajęcia *Trener podwórkowy* – z dziećmi z rodzin z trudnościami wychowawczymi. Utworzyła grupę teatralną Teatr Bomba Bomba, zrzeszającą osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Prowadzi warsztaty teatralne, arteterapeutyczne na wymianach międzynarodowych w Niemczech, Turcji, Hiszpanii i Polsce, zajęcia dla osób powyżej 60 roku życia, warsztaty dla nauczycieli. Redaktorka naczelna gazety teatralnej „Gabit” w Teatrze Lalek Pleciuga w Szczecinie.

Joanna Kliber – ukończyła kulturoznawstwo, specjalność teatrologiczną na Uniwersytecie Łódzkim. Aktualnie jest studentką performatyki przedstawień na Uniwersytecie Jagiellońskim. Zajmuje się zagadnieniem teatru angażującego osoby z niepełnosprawnościami. W 2014 roku odbyła staż w Teatrze Polskim im. Arnolda Szyfmana w Warszawie. W klasie maturalnej była aktorką Teatru Zza Boru w Zaborze, a w czasie studiów licencjackich aktorką Niepublicznego Teatru Impresaryjnego Scena Tam2 w Kaliszu.

Joanna Kocemba – absolwentka Uniwersytetu Łódzkiego na kierunku kulturoznawstwo (specjalizacja teatrologia), doktorantka w Zakładzie Teatru i Widowisk Instytutu Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego (planowany tytuł rozprawy: *Teatr ku zmianie społecznej*). Słuchaczka studiów animacja kultury i studiów podyplomowych Pedagogika teatru. Współtworzy projekt naukowy „Humanistyka XXI wieku”. Od kilku lat związana z Teatrem Wiejskim Węgajty. Należy do redakcji portalu Dla Kontrastu.

Pamela Leończyk – absolwentka wiedzy o teatrze, studentka performatyki przedstawień oraz zarządzania kulturą na Uniwersytecie Jagiellońskim, instruktorka teatralna, animatorka, performerka, szczudlarka, wieloletnia harcerka, tancerka poi. Członkini Stowarzyszenia Aktywności

Społeczno-Artystycznej „Nie Po Drodze”. Koordynowała 10. Suwalskie Teatr-Akcje Festiwal PoRuszeń. Związana z Teatrem Wiejskim Węgajty. Jest aktorką, reżyserką i instruktorką w Teatrze Powidok w Krakowie, działającą przy Fundacji Wspierania Kultury „Powidok”. Obecnie pracuje w Klubie Kultury Przerogały w Krakowie.

Kinga Łukomska – absolwentka fizjoterapii. Od 2005 roku fizjoterapeutka w Centrum Kompleksowej Rehabilitacji w Konstancinie-Jeziornie. W 2012 roku założyła FizioMove – Studio Ruchu i Rehabilitacja. Prowadzi terapię indywidualną oraz warsztaty grupowe dla chorych przewlekle dorosłych i opiekuje się osobami zdrowymi w ramach profilaktyki. Stosuje metody: Proprioceptive Neuromuscular Facilitation, Feldenkraisa i Lowena. Od 2012 roku kształci się również w kierunku teatru tańca.

Agata Nowakowska-Duk – ukończyła Studium Grafiki Komputerowej w Towarzystwie Wiedzy Powszechnej. W 2014 rozpoczęła naukę w Państwowym Pomaturalnym Studium Animatorów Kultury i Bibliotekarzy we Wrocławiu na zaoocnym Wydziale Arteterapii. Pracuje w Dolnośląskim Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom i Młodzieży z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym „Ostoja” na stanowisku asystenta osób z niepełnosprawnościami. Prowadzi pracownię gospodyń domowych, w której trzynastu osób uczy się funkcjonowania w życiu codziennym, uczestnicząc w zajęciach artystycznych: plastycznych, muzycznych, parateatralnych, filmowych. Prowadzi w tej grupie zajęcia plastyczne i wspólnie stworzyli spektakl *Motyle*.

Sabina Pawlik – pedagog specjalny, instruktorka teatralna. Absolwentka pedagogiki osób niepełnosprawnych intelektualnie w Akademii Pedagogiki Specjalnej (2007) oraz wiedzy o teatrze w Akademii Teatralnej w Warszawie. Od 2009 roku jest pracownikiem Zakładu Pedagogiki Specjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Przygotowuje rozprawę doktorską na temat znaczenia osobistego, społecznego i kulturowego sztuki dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną. Bada lokalne środowiska związane z twórczością osób z niepełnosprawnościami. Prowadzi zajęcia teatralne dla dorosłych uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Mysłowicach.

Jarostaw Rebeliński – absolwent wiedzy o teatrze w Akademii Teatralnej w Warszawie. Skończył kurs doskonalący *Drama w edukacji* oraz *Kurs kwalifikacyjny dla edukatorów dramy*. Były opiekun i terapeuta w Ośrodku dla Młodzieży Niepełnosprawnej. Kierownik teatru w Gdańskim

Archipelagu Kultury, gdzie realizuje autorskie projekty: „TeatRazem”, „Projekt Drama”, „Teatr Forum”. Wykładowca w Gdańskiej Wyższej Szkole Humanistycznej na Wydziale Pedagogiki. Organizator Festiwalu Akcept. Były aktor Teatru Znak i Teatru Snów. Założyciel i reżyser Teatru Poza Tym oraz Teatru Pedagogów. Organizator warsztatów artystycznych *Kronika dzielnicowa* dla dzieci z dzielnicy Orunia. W 2012 roku skończył kurs Teatru Forum organizowany przez Fundację Drama Way. Pomysłodawca oraz koordynator pierwszej edycji projektu „Historie po Oruńsku” z udziałem społeczności lokalnej.

Jolanta Rzeźnicka-Krupa – doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Instytucie Pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Autorka książek i artykułów naukowych poświęconych m.in. edukacyjnym i społeczno-kulturowym aspektom zjawiska niepełnosprawności. Jej zainteresowania badawcze wiążą się przede wszystkim z problematyką podmiotu i tożsamości we współczesnym świecie, procesami społecznego konstruowania niepełnosprawności oraz kulturowym kontekstem ich wytworzenia, kategorią ciała i cielesności we współczesnej humanistyce, dzieła- i postnaukowymi formami konstruowania wiedzy, a także sztuką osób niepełnosprawnych. Członek nieformalnej grupy IMPlus zrzeszającej grupy teatralne z Gdańska, Gdyni i Sopotu, w których uczestniczą dorosłe osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Członek Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego oraz European Sociological Association.

Violetta Sikora – pedagog, instruktorka teatralna, absolwentka Państwowego Pomaturalnego Studium Animatorów Kultury w Kaliszu oraz edukacji wczesnoszkolnej z elementami arteterapii na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pracuje jako nauczycielka, instruktorka teatralna w Młodzieżowym Domu Kultury w Ostrowie Wielkopolskim.

Krystyna Ułamek – absolwentka wiedzy o teatrze Akademii Teatralnej, Akademii Praktyk Teatralnych „Gardzienice”, Szkoły Aktorskiej i Telewizyjnej SPOT. Odebrała dwie podróże do Indii, gdzie uczyła się kalarippajattu oraz poznawała tańce indyjskie. Aktorka, performerka, animatorka kultury, tutorka. Współpracowała z Teatrem Remus, Atelier – Theatre Monique Stalens, Teatrem im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie oraz Stowarzyszeniem Praktyków Kultury. Prowadziła warsztaty podwórkowe oraz zajęcia świetlicowe dla dzieci, których zwieńczeniem były pokazy uliczne, a także indywidualne zajęcia dla dzieci ze szkoły podstawowej mające na celu rozwijanie talentów. Obecnie współpracuje

ze Stowarzyszeniem „W Stronę Marzeń”, pisze i opowiada bajki psychoedukacyjne.

Iga Załęczna – choreografka, animatorka kultury, aktorka. Członkini i założycielka Teatru CHOREA, w którym realizuje autorskie projekty artystyczne oraz edukacyjne. Współpracuje z Pawłem Passinim, tworząc zespół prowadzonego przez niego neTTheatre. Zagrała w wielu jego spektaklach, m.in.: *Tehillim/Psalmy, Wszystkie rodzaje śmierci, Turandot, Kukla, Księga blasku, Ala ma sen*. Stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w latach 2010–2012. Bierze udział w niezależnych projektach teatralnych, m.in. spektaklu *Wulva* w reżyserii Joanny Lewickiej (2014). Od 2012 roku prowadzi regularne zajęcia w zakresie plastyki ciała i techniki wyrazu scenicznego oraz reżyserii w Państwowym Pomaturalnym Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy we Wrocławiu.

Semestr WIĘCEJ NIŻ TEATR

Luty–kwiecień 2016

SESJA I 4–7 lutego / Wrocław

Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie Filia we Wrocławiu

Wspólnym głosem

SESJA II 17–20 marca / Warszawa

Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego

Estetyka – w poszukiwaniu własnego języka

SESJA III 12–14 kwietnia / Ostrów Wielkopolski

Teatr podążający za osobą

Instytut im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu jest miejską instytucją kultury realizującą przedsięwzięcia artystyczne i badawcze, które odpowiadają na wyzwania postawione przez praktykę twórczą Jerzego Grotowskiego oraz dokumentują i upowszechniają wiedzę o jego dokonaniach.

DYREKTOR: Jarosław Fret

ZASTĘPCA DYREKTORA DS. PROGRAMOWYCH: Monika Blige

Instytut im. Jerzego Grotowskiego

Rynek-Ratusz 27, 50-101 Wrocław

tel./faks +48 71 34 34 267, program@grotowski-institute.art.pl

- **Sala Teatru Laboratorium**, Przejście Żelaźnicze
- **Sala Kinowa**, Przejście Żelaźnicze
- **Studio Na Grobli**, ul. Na Grobli 30/32
- ▲ **Brzezinka**, leśna baza Instytutu Grotowskiego
- ☛ **CaféTHEA**, Przejście Żelaźnicze

www.grotowski-institute.art.pl / [Facebook/Instytut Grotowskiego](https://www.facebook.com/InstytutGrotowski) / www.grotowski.net